Vrbice

Kraj: Královéhradecký
Okres: Rychnov nad Kněžnou
Správní obvod: Kostelec nad Orlicí
GPS souřadnice: 50.089133N, 16.251679E
Nadmořská výška: 423 m n. m.
První pís. zmínka: 1495 (529 let)
Počet obyvatel: 147
PSČ: 517 41
Adresa URL: www.vrbice.info

Historie obce Vrbice

Osídlení celého našeho okresu Rychnov nad Kněžnou je starého původu. Někteří badatelé, jako například Augustin Sedláček, při pátrání po tržním středisku „Casurgis", uvedeném na Ptolemaiově mapě z 2. století po Kristu, situovali jeho polohu na vrbický kopec. Z doby počátečního osídlování našeho okresu Slovany pochází hradní sídliště Potštejn nad Divokou Orlicí. Zakladatelem mocného hradu v 2. polovině 13. století (1277) byl Půta z Křivic z rodu Drslavici, kteří vlastnili i Litice. Do historie se později neblaze zapsal známý loupeživý rytíř Mikuláš z Potštejna. Na počátku 14. století vládl hradem a panstvím a mstil příležitostně pohanu, kterou na něm kdysi Němci spáchali, přepadáváním německých kupců. Mladému Karlu IV., který tehdy zastával funkci markraběte, se toto jednání nelíbilo. Vyzval Mikuláše, aby vedl pokojný život, a když tento Karlovy výzvy podpořené vojenskou výpravou nedbal, přitáhl opět se svým vojskem ke hradu, za devět týdnů jej dobyl a úplně rozbořil. Mikuláš v troskách podkopané věže zahynul. Jeho manželka dala později na protilehlém kopci postavit hrad Velešov. Trosky hradu braly rychle zkázu, proto je Karel IV. nechal obnovit a zastavil je knížatům Opolským. Před rokem 1396 obnovil zástavu král Václav IV. a za nezletilého dědice potštejnského panství ustanovil správcem Jindřicha řečeného Lacenboka, který spravoval zároveň panství košumberské. Královi nepřátelé se, ale roku 1399 pokusili o dobytí hradu. V jejich čele stál Boček z Kunštátu a na Liticích. Po roce 1409 zapsal král hrad i celé panství své manželce Žofii. Ta určila za purkrabího Rafaela, rychtáře z Hradce nad Labem. Zmíněný Lacenbok byl velkým příznivcem Jana Husa a jeho učení. Dokonce ho doprovázel i do Kostnice. Od roku 1427 byl novým majitelem hradu Půta z Častolovic. Po jeho smrti se na panství vystřídalo krátkodobě mnoho majitelů. V letech 1454 až 1471 byl pánem na Potštejně, a tedy i v Kostelci nad Orlicí, Jiří z Poděbrad. Koncem 15. století koupil od Jindřicha, syna krále Jiřího z Poděbrad, zboží litické a potštejnské Vilém z Pernštejna. V této době, přesně 24. října 1495, se vypisuje ve zboží potštejnském i název naší obce, ves Vrbice. Proto v roce 1995 uplynulo neuvěřitelných 500 let od první zmínky o Vrbici.

Ale jistě starší původ má již zmiňovaný kopec nad Vrbicí nazývaný Kastel, vysoký 444 metrů. V roce 1988 Klub archeologů z Rychnova nad Kněžnou prozkoumal tuto lokalitu a objevil zde zbytky sakrální stavby nedaleko silnice do Suché Rybné. Průzkumem bylo zjištěno, že se jedná o pozůstatky zdiva z jednolodního kostela s plochým závěrem a věží. Celá stavba byla orientována směrem na východozápad a zaujímala plochu asi tak 35 x 15 m. Našli se zde i zbytky keramiky, podle kterých byla stavba datována do 13. století. Usuzuje se tak proto, že kostel nad vsí byl vybudován v průběhu 13. století a na počátku následujícího zanikl. Protože při jeho delší působnosti by se o něm jistě dochovaly písemné zprávy. Na zbytky stavby upozorňoval již historik J. G. Lašek v roce 1884 a podle ústní tradice byl kostel prý zasvěcen svatému

Apolináři. Podle doložených zpráv z roku 1348 byl tomuto světci zasvěcen i kostel v nedalekých Chlenech. Je tedy nepravděpodobné, že by stály dva kostely zasvěcené stejnému patronu tak nedaleko od sebe. Z historických pramenů se dozvídáme o staré obci Čeřeny, která existovala v letech 1558 až 1695. Ta údajně splynula s osadou Chlínka.

A nyní se vrátíme opět do historie naší obce před 509 lety. Původně tvořily osadu dva grunty a lesy sahaly až do středu obce. S přibývajícím počtem obyvatel bylo nutno lesy vykácet. Na zbylých pasekách rostla snad již tehdy vrbka, rostlina červeně kvetoucí, od níž může pocházet jméno naší obce. Tak píše v roce 1937 o Vrbici spisovatel Stanislav Dvořák ve své knize Pověsti Rychnovska. A budeme opět pokračovat ve sledování historického dění, které prožívala naše obec a její obyvatelé v minulosti. V roce 1556 prodal Jindřich z Pernštejna zboží potštejnské a část Doudleb knížeti Arnoštovi, falckraběti rýnskému. Tento bavorský princ, který se stal ve svých sedmnácti letech pasovským biskupem a později salzburským arcibiskupem, aniž byl vysvěcen na kněze, prodal brzy zakoupená panství v roce 1558 Václavu Staršímu Okrouhlickému z Kněžic. A tak i naše obec změnila pána. Ale již v roce 1562, 28. října, opět Václav Okrouhlický podstoupil rozsáhlá panství za 21 000 českých grošů Mikuláši Staršímu z Bubna. A od tohoto času příslušela Vrbice robotou panství doudlebskému.

A nyní z nedávné minulosti po současnost

Naše obec Vrbice leží pod zmíněným návrším zvaným Na Kastele, z něhož je rozkošná vyhlídka do širokého okolí. Jako na dlani se před námi rýsuje pásmo Orlických hor, Železné hory i Krkonoše. Proto se i usuzuje, že zde mohla stát i hláska příslušná k hradu Potštejnu, který je odtud dobře viditelný. Je zde umístěn i trigonometrický bod, zaznamenaný na vojenských mapách. Uprostřed vsi je pěkná zděná zvonička se sochou Panny Marie Cellenské s Jezulátkem. Na zvoničce jsou dva zvony. Větší z nich s nápisem sv. Wenzel a jeho obrazem byl pořízen nákladem obce. Za 1. světové války byl zachráněn před rekvizicí tím, že byl zakopán. Na jeho úschově se podíleli Marie Kyselová, Alois Hudousek a Josef Matoušek. Ovšem ke konci 2. světové války byl zvon Němci zabaven. K jeho přetavení však již nedošlo a díky nápisu Vrbice, který tam občané před odesláním vysekali, byl vrácen. Menší zvon prý pochází z Maria Cell v Rakousku, odkud jej přinesl poutník jménem Kytlík a obci věnoval.

Obec má dobrovolný hasičský sbor, který byl založen v roce 1888. V roce 1929 byla provedena Východočeskou akciovou společností Hradec Králové, nákladem místního družstva a pomocí státní subvence elektrifikace obce. Vrbicí probíhá okresní silnice. K obci náleží také osada Chlínky. V polích se zachovala zděná kaplička a několik křížků.

V naší obci se narodil Jan Šabata (9. 1. 1834 - 12. 1. 1906). Byl dlouholetým starostou obce, členem Komise pro úpravu daně pozemkové pro okres rychnovský roku 1870, okresním starostou, zemským poslancem za vůdcovství dr. L. Riegra, členem místní a okresní školní rady, zakladatelem a dlouholetým předsedou spolku Lípa ve Chlenech. Narodil se zde též František Kaňka, syn rolníka. Byl profesorem gymnázia v Domažlicích a zemřel v hodnosti školního rady. Po Janu Šabatovi, prvním starostovi, se stal až roku 1921 starostou jeho syn František, který později dosáhl funkce senátora. V letech 1921 až 1924 převzal starostenský úřad František Starý, potom Václav Pups z domu č. 3 a pro Chlínka v té době Václav Plocek. Do vypuknutí 2. světové války spravoval obec Alois Hudousek a za okupace byl starostou Josef Martinec. Kroniku obce psal od roku 1918 do roku 1958 František Plocek, po něm do roku 1958 zaznamenala události Marie Jirušková.

V květnu 1945 byl ustanoven národní výbor a jeho prvním předsedou se stal Josef Martinec, který zastával tuto funkci do roku 1948. Po něm následovali v letech 1948 až 1951 František Zahradník a v období 1951 až

1960 Antonín Mimra. V roce 1960 došlo ke sloučení národních výborů a Vrbice byla spojena s obcí Chleny a stala se její místní částí.
Důležitým mezníkem pro utváření života v obci byl rok 1957, kdy bylo založeno Jednotné zemědělské družstvo, které sdružilo 66 členů. Jeho prvním předsedou byl zvolen František Marek. V roce 1963 došlo ke sloučení JZD v rámci katastru již sloučené obce Chleny. Po dalších dvou slučováních vzniklo Zemědělské družstvo Přestavlky, které obhospodařovalo 2 920 ha zemědělské půdy. Po roce 1990, kdy v rámci restituce se některé pozemky vracely původním majitelům, byla založena akciová společnost ZOPOS Přestavlky, která v současnosti obhospodařuje cca 2 000 ha zemědělské půdy.V naší obci soukromě hospodaří Petr Balous, Jaromír Žid, Pavel Janeček a Josef Plocek. Ostatní majitelé pozemků zůstali členy ZOPOSu a. s. Přestavlky.
Po sametové revoluci jsme se rozhodli, že se oddělíme od MNV Chleny, vytvoříme samostatný obecní úřad a skončíme tak třicetileté sloučení. V komunálních volbách v roce 1990 bylo zvoleno 7 občanů do obecního zastupitelstva. Byli to: Josef Hudousek, Karel Jiruška, Drahomíra Kuběnková, František Štěpánek, Jiří Voborník a Jaromír Žid. Starostou byl zvolen František Marek. V komunálních volbách v listopadu 1994 byli do obecního zastupitelstva zvoleni tito občané Vrbice: Josef Hudousek - místostarosta, Karel Jiruška, Jiří Voborník, Drahomíra Kuběnková, Josef Myšák ml. a Karel Hudousek ml. Starostou byl opět zvolen František Marek. Po roce 1900 byla vrbická kronika navrácena ze Chlen a po delší odmlce ji pět začala psát Vlasta Rákosová.
Na Vrbici jsou dvě dobrovolné místní organizace - Český červený kříž a Sbor dobrovolných hasičů. Jsou to právě hasiči, kteří vznikli před 116 lety a mají nemalou zásluhu na dění vesnice. Aby bylo možno pořádat kulturní a společenské akce, bylo rozhodnuto zakoupit budovu hostince. V letech 1981 až 1982 za pomoci brigádníků z Vrbice a Chlínek byl celý objekt zmodernizován.
Během let se změnilo složení obyvatel i vzhled obce. Zanikly chatrné domky, zastaralé usedlosti a jejich místo zaujaly opravené, zvětšené a zmodernizované rodinné domy. Z dřívější malé vísky se stala moderní současná obec. Pro svoji polohu uprostřed malebné krajiny v podhůří Orlických hor, klid, čisté životní prostředí, upravenost samotné vesnice a v neposlední řadě i pro dobré mezilidské vztahy se Vrbice stala oblíbeným místem rekreace obyvatel měst. Patří mezi ně i akademický malíř Jiří Kaloč, který buduje svoji venkovskou usedlost na samotě, vklíněnou do srázu nad lesem, již rovných 27 let a stále ještě, podle vlastních slov, není hotov. Nevšední místo a pohled na panoráma Orlických hor inspirovaly malíře k vytvoření mnoha pozoruhodných obrazů, které autorovi přinesly významné úspěchy. Katastr obce Vrbice má rozlohu 243 ha a je v něm začleněna samota Draha a Sadka i osada Chlínky se samotou Čeřeny. Obecní úřad hospodaří s 22 ha lesa; 6,5 ha luk a 9,5 ha neplodné půdy a cest.